

EUROPAPARLAMENTET

2004

2009

Plenarhandling

4.3.2009

B6-0107/2009

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av uttalandena av rådet och kommissionen

i enlighet med artikel 103.2 i arbetsordningen

från Daniel Cohn-Bendit, Monica Frassoni, Rebecca Harms, Gisela Kallenbach
och Claude Turmes

för Verts/ALE-gruppen

om bidraget till diskussionerna om Lissabonstrategin vid Europeiska rådets
vårmöte 2009

Europaparlamentets resolution om bidraget till diskussionerna om Lissabonstrategin vid Europeiska rådets vårmöte 2009

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 103.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
- A. Finanskrisen var i annalkande redan 2007, och parlamentet påpekade redan i sin resolution om Lissabonprogrammet för ett år sedan¹ att det var ”av allra största vikt att garantera stabiliteten på finansmarknaderna” och noterade att ”krisen på huslånemarknaden nyligen visar hur viktigt det är att Europeiska unionen utvecklar tillsynssystem för att förbättra insynen och stabiliteten på finansmarknaderna och ge konsumenterna ett bättre skydd” och begärde en utvärdering av ”nuvarande system och instrument för tillsyn i Europa”.
- B. Den nuvarande ekonomiska krisen bör ses som ett tillfälle att ompröva globala ekonomiska arrangemang och de rådande ekonomiska doktrinerna. När vi tar itu med krisen på kort sikt bör vi gripa tillfället att göra mer genomgripande reformer som gör det möjligt för världen att börja 2000-talet med ett rättvisare och stabilare finansiellt system.
- C. Enligt artikel 100.2 i det konsoliderade fördraget är en räddningsplan för en EU-medlemsstat med allvarliga ekonomiska problem en möjlighet. I denna artikel sägs att om en medlemsstat befinner sig i svårigheter eller allvarligt hotas av stora problem som orsakas av exceptionella händelser utanför dess kontroll, kan rådet, som ska fatta beslut med kvalificerad majoritet om ett förslag från kommissionen, under vissa omständigheter bevilja medlemsstaten i fråga ekonomiskt stöd från gemenskapen.
- D. De biljontals dollar som har avsatts för att råda bot på nuvarande problem utgör – om de kanaliseras till rätt projekt – en möjlighet som var otänkbar för bara ett år sedan.
- E. Den globala gröna New Deal, ett koncept som lanserades i oktober 2008 av FN:s miljöprogram, tar upp de nuvarande ekonomiska problemen, och bör vara den viktigaste inspirationskällan för EU:s återhämtningsstrategier.
- F. Många regeringar i EU tenderar att reagera med en gammaldags nationell logik som från ekonomisk och politisk synpunkt inte är lämplig för att möta problemen.

Krisens rötter

1. Europaparlamentet påpekar att finanskrisen inte får ses som en ”naturkatastrof” eller en olycka utan är orsakad av människor, och är resultatet av en nyliberal ideologi som trodde att marknaden och dess storspelare var de bästa reglerarna.

¹ Resolution av den 20 februari 2008 om bidraget till diskussionerna om Lissabonstrategin vid Europeiska rådets vårmöte 2008 (Antagna texter, P6_TA(2008)0057).

2. Europaparlamentet påminner om att man redan i sin resolution om Lissabonprogrammet för ett år sedan uppmanade kommissionen att lägga fram ”rekommendationer om hur stabiliteten i det ekonomiska systemet kan förbättras och hur det ska kunna skapas en långsiktigt säker ekonomisk situation för europeiska företag”.
3. Därför riktar Europaparlamentet skarp kritik mot kommissionen, och särskilt dess ordförande Barroso och kommissionsledamot Mc Creevy, för att inte ha följt upp dessa påpekanden på ett adekvat sätt och för att ha fortsatt sin sedan länge bedrivna naiva avregleringspolitik och låt-gå-politik för sektorn.
4. Den rådande krisen är ett uttryck för en trefaldig kris för utvecklingen inom ekonomin, det sociala området och miljön. Därför avråder Europaparlamentet från att man främjar en ”återhämtningsplan” som bara syftar till att återställa den modell som ledde oss in i den nuvarande situationen. Man måste därför undvika att bara pumpa in pengar i ekonomin och tillämpa en enkel efterfrågestyrd modell, vilket skulle riskera att förvärra miljökrisen och den sociala krisen.
5. Europaparlamentet uppmanar rådet att verkligen engagera sig i integreringen av Lissabon- och Göteborgsstrategierna samt återhämtningsplanen för Europa, så att EU får en övergripande strategi för de utmaningar som väntar.
6. Europaparlamentet anser att den ekonomiska stimulansen måste vara mycket större, mycket bättre samordnad och mycket noggrannare målinriktad än alla de förslag som hittills har diskuterats inom EU, vilket gör det nödvändigt med nya finansiella instrument och förfaranden. En förutsättning för framgång är att de globala finansmarknaderna kan stabiliseras omedelbart.

En ny finansiell konstruktion för EU och resten av världen

7. Europaparlamentet konstaterar att finansinstituterna, p.g.a. tånjbar antitrustlagstiftning, har vuxit till den grad att de blivit alltför stora för att tillåtas gå omkull, och att det praktiskt taget inte fanns något alternativ till att rädda dessa institut med skattebetalarnas pengar.
8. Europaparlamentet konstaterar att en lärdom som bör dras av krisen är att man måste omorientera finansmarknaderna mot deras roll som ”tjänare” åt den reala ekonomin.
9. Europaparlamentet anser att finanslagstiftningen, inklusive strikt transparens, offentliggöranden och tillsynsbestämmelser, måste täcka alla finansiella organisationer och dessutom förstärkas. Parlamentet efterlyser ytterligare lagförslag och internationella avtal som kan motverka överdrivet risktagande, alltför stora lån i förhållande till det egna kapitalet och kostsiktigt ekonomiskt agerande, vilket har varit krisens grundläggande orsaker. Kommissionen påminns om sitt åtagande att svara på parlamentet begäran om lagstiftning som reglerar hedgefonder och private equity.
10. Det är nödvändigt att snarast få till stånd en ”europeisering” av de finansiella tillsynsstrukturerna, och Europaparlamentet rekommenderar därför att ECB involveras i tillsynen på makronivå av finansinstitut som är viktiga för systemet, baserat på artikel 105.6 i EG-fördraget. Man måste göra allvarliga ansträngningar snarast komma

fram till ett avtal om en inrättning för global finansiell reglering; en institution som också skulle kunna samordna alla finanscentrum, inklusive offshore-centrumen.

11. Europaparlamentet påminner om att kreditvärderingsinstituten har del i ansvaret för krisen. Parlamentet välkomnar Europeiska rådets uppmaning att skynda på arbetet med kommissionens lagstiftningsförslag om skärpning av bestämmelserna för kreditvärderingsinstituten. I detta sammanhang är det ytterst viktigt att se till att kreditvärderingsinstituten registreras, och att inte tillåta att ett institut både gör kreditvärderingar av och utför andra tjänster för en och samma kund. Kommissionen bör föreslå inrättandet av ett offentligt och oberoende EU-kreditvärderingsinstitut i syfte att öka transparensen inom denna sektor.
12. Europaparlamentet föreslår att rådet snabbt antar bestämmelser som gör det möjligt att hindra finansinstitut i länder som vägrar att rätta sig efter internationella standarder från att handla med finansinstitut i välreglerade ekonomier och att införa sanktioner gentemot alla länder och territorier som inte samarbetar. Global finansiell stabilitet är en allmän nytta, och ansvaret för att skydda denna ligger hos politikerna.
13. Med tanke på det kommande G20-mötet efterlyser Europaparlamentet en successiv uppbyggnad av ett multilateralt system för finansiell tillsyn och reglering. Rådet uppmanas att försvara en gemensam ståndpunkt om stängning av skatteparadis och strikt kontroll av belöningsystem som prioriterar för att återställa finansiell stabilitet. Parlamentet påminner om att det är nödvändigt att reformera Bretton Woods-institutionernas förvaltning med syftet att modifiera rösträtten, och inrätta ett system med dubbel majoritet för medlemsstater och kapitalandelar. Parlamentet efterlyser en omdefiniering av de internationella finansinstitutionernas ramar för en hållbar skuldsättning samt inrättandet av en multilateral skuldsaneringsmekanism och ramar för ansvarsfull utlåning. Parlamentet efterlyser striktare reglering av derivattransaktioner ”över disk” och betonar att man måste stärka och utvidga säkerhetsreglerna utöver Basel II-ramarna för att i väsentlig grad öka kraven på bankernas reserver och begränsa värdepapperiseringen. Parlamentet efterlyser multilateral strikt offentliggörandeplikt samt kapital- och skuldkrav för hedgefonder och private equity.
14. Europaparlamentet uppmanar Europeiska rådet att vid G-20-mötet stödja Unctads förslag att inrätta ett nytt multilateralt system för att stävja valutaspekulationer och skapa politiskt utrymme för alla länder så att de kan föra en lämpligt skatte- och penningpolitik för att skydda arbetstillfällena och sin inhemska ekonomi i fall av recession eller finanskris.

En grön ”New Deal”

15. Europaparlamentet konstaterar att den kreditdrivna konsumtionen i världens rikaste ekonomier har byggt upp enorma ekologiska underskott, varför vi måste avstå från en enkel efterfrågestyrd modell för att återstarta ekonomin.
16. Europaparlamentet varnar för att blint pumpa in stödmiljarder i gamla industrier och utnötta ekonomiska modeller, vilket bara skulle innebära att kasta goda pengar efter dåliga och samtidigt inteckna våra barns framtid.

17. Att överge kampen mot klimatförändringen och lägga miljöinvesteringar på is vore ett katastrofalt misstag som skulle få både konsekvenser både omedelbart och för kommande generationer, anser Europaparlamentet.
18. Europaparlamentet välkomnar det breda samförståndet i hela Europeiska unionen om att man måste vidta djärva politiska åtgärder för att ta sig igenom den rådande ekonomiska krisen. Dock anser parlamentet att de vidtagna åtgärderna inte motsvarar utmaningarna, för det första för att de inte är ordentligt fokuserade på våra samhällens framtida behov, och för det andra för att de inte erbjuder en "europeisk" lösning. En samordnad europeisk strategi är avgörande i detta sammanhang för att undvika att länderna följer nationella planer, med potentiella konflikter och extra kostnader som följd.
19. Europaparlamentet framhåller hur viktigt det är att se den här krisen som ett extra incitament att gå vidare med den välbehövliga ekologiska omorienteringen av näringslivet, och förordar att man kanaliserar det största delen av det offentliga återhämtningsstödet till "gröna" investeringar som kommer att betala sig genom bromsad klimatförändring, minskat energiberoende, lägre energikostnader, mindre miljöskador och bättre livskvalitet för medborgarna. Att försena de nödvändiga åtgärderna kommer till sist att leda till större kostnader.
20. Europaparlamentet konstaterar att de flesta investeringar i den "gröna" ekonomin (energirenoveringar av byggnader, förnybara energikällor, kollektivtrafik) har potential att skapa en trefaldigt positiv effekt, nämligen skapandet av arbetstillfällen, begränsning av klimatpåverkan och större energiberoende inom EU, och på så sätt ge Europas näringsliv ett pionjärövertag över andra regioner i världen som ännu inte har tagit initiativ för att hantera den kommande industriella revolutionen, som kommer att bli en grön revolution.
21. Europaparlamentet påpekar att Europeiska kommissionen uppskattar antalet anställda i den gröna ekonomin till 3,5 miljoner i dagsläget. Om definitionen breddas och även indirekta effekter tas med är ca 8 miljoner arbetstillfällen redan nu beroende av dessa företag. Med en volym av 120 miljarder EUR (ca 1 procent av BNP i EU-27) kan mer än 2 miljoner arbetstillfällen skapas inom sektorn för förnybar energi, enligt en nyligen publicerad studie.
22. Europaparlamentet betonar att byggnadsindustrin är EU:s största enskilda näringslivssektor med en arbetsstyrka på 26 miljoner personer som direkt eller indirekt arbetar inom sektorn, huvudsakligen inom små och medelstora företag. Parlamentet påpekar att stimulering av värmeisolering och renovering av det befintliga byggnadsbeståndet kunde utgöra en viktig komponent i den ekonomiska återhämtningen, skapandet av arbetstillfällen och energibesparingen.
23. Europaparlamentet påpekar att man i en studie som genomfördes av departementet för energi och klimatförändring i Förenade kungariket konstaterade att ytterligare 5 000-7 000 vindturbiner skulle kunna byggas ute till havs utanför Förenade kungarikets kust inom de närmaste tio åren. Dessa skulle generera en energimängd som motsvarar 25 stora kolkraftverk, vilket skulle sänka Förenade kungarikets koldioxidutsläpp med 14 procent och skapa upp till 70 000 arbetstillfällen i Förenade kungariket.

24. Europaparlamentet konstaterar att det fram till 2030 uppskattningsvis kommer att behövas en biljon euro för investeringar i EU:s elektriska nätverk och produktionskapacitet samt 150 miljarder euro för investeringar i gasledningsnät. Parlamentet påpekar att EU:s finansiering av energiprojekt bör fokusera på sådana investeringar som medför det största mervärdet och den bästa kostnadseffektiviteten när det gäller att uppnå EU:s mål inom ramen för klimatförändringspolitiken, särskilt energibesparing och energieffektivitetsprojekt samt investeringar i nätverk för förnybar energi.
25. Europaparlamentet tror att ett målinriktat EU-investeringsprogram för hållbarhet på 500 miljarder euro för de närmaste fem åren (100 miljarder euro/år, vilket utgör 0,7 % av EU-27:s BNP/år) kan skapa och säkra 5 miljoner arbetstillfällen, varav hälften kan skapas inom de närmaste två åren.
26. Europaparlamentet konstaterar att kommissionens ekonomiska återhämtningsplan för energiprojekt är dåligt utformad, eftersom statligt stöd enligt planen nästan uteslutande tilldelas stora energi- och telekommunikationsoligopol, varvid viktiga partner i förändringsprocessen utestängs, såsom små och medelstora företag, företag som utvecklar miljövänlig teknik samt städer och regioner inom EU. Parlamentet förhåller sig kritiskt till att kommissionens ekonomiska återhämtningsplan i hög grad förlitar sig på projekt som ännu inte under de närmaste två åren är färdiga för konkreta investeringar. Dessutom ligger återhämtningsplanens tonvikt starkt på avskiljning och lagring av kol och på energiinfrastruktur, för vilka det kommer att ta år att erhålla nödvändiga tillstånd, vilket är till nackdel för ett brett spektrum av tekniker för förnybar energi och för byggbranschen, vilka snabbt kunde aktiveras inom ramen för ett strategiskt partnerskap med städer och regioner inom EU, och därmed få en verklig effekt på sysselsättningen på kort sikt.
27. Europaparlamentet betonar att ”New Deal”-investeringar också bör sträva efter effektivitetsvinster och ersättning med andra resurser än olja, varav en del förväntas bli alltmer knappa på kort och medellång sikt och kommer att hämma utvecklingen inom vissa sektorer, såsom information, kommunikation och nöjesindustrin. Parlamentet konstaterar att enligt nyligen gjorda undersökningar kan enorma effektivitetsvinster göras när det gäller vissa material, vilket skulle minska avfallet, kostnaderna och resursberoendet.
28. Europaparlamentet påpekar att man inom ramen för en grön ”New Deal” också måste ta itu med den sociala krisen genom att göra enorma investeringar i sociala tjänster, särskilt i utbildning och hälsa, och genom att kraftigt öka antalet lärare samt genom att förbättra de fysiska förhållandena för inlärning för barn och studerande. Dessa investeringar kommer i framtiden att betala sig tillbaka.
29. Europaparlamentet anser att målen för Lissabonstrategin inte kommer att kunna uppnås om inte en stark social dimension integreras i den inre marknaden. Parlamentet uppmanar rådet att bereda vägen för en konvergenspolitik för minimilöner och sociala rättigheter på medellång sikt. Parlamentet anser att en politik för att minska övertidsarbete kan bidra till att skapa arbetstillfällen och därmed fördela möjligheterna på ett mera rättvist sätt.
30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att Europeiska socialfonden inriktar sig på omskolning och ökad anställbarhet samt verksamhet som främjar social integrering, i syfte att tackla de värsta sociala effekterna av

krisen. Parlamentet kräver med skärpa att jämställdhet mellan kvinnor och män integreras i dessa politikområden.

Finansieringen av ett grönt återhämtningsprogram

31. Europaparlamentet begär, som en allmän regel, att aktörerna inom finansvärlden åter intar sin riktiga roll i vilken de bidrar till ekonomisk utveckling och välfärd. Parlamentet önskar att alla offentliga medel och offentliga garantier som används för återhämtningsprogrammen öronmärks för att underlätta övergången till en energieffektiv, kärnkraftsfri, socialt rättvis och framtidsinriktad ekonomisk utveckling baserad på förnybar energi.
32. Europaparlamentet påpekar att stöd till privata banker med stora svårigheter, eller till offentliga banker med stora svårigheter, vilka stöder privata banker som har ”giftiga” tillgångar, endast innebär att skattebetalarnas pengar överförs till banker i svårigheter. Parlamentet rekommenderar att man i stället, om det är nödvändigt, beviljar offentligt stöd genom att förvärva normala kapitalandelar.
33. Europaparlamentet konstaterar att den budgetöversynen som planeras för 2009 är viktig och att den bör innehålla djärva förslag för en ändring i planeringen i samband med översynen efter halva tiden av den fleråriga budgetramen för att ta itu med återverkningarna av krisen och för att beakta de enorma utmaningar som klimatförändringen utgör.
34. Europaparlamentet anser att Europeiska investeringsbanken (EIB), EU:s finansiella arm och världens största offentliga långgivare, har en nyckelroll när det gäller att tillhandahålla kapital för återhämtningen. Parlamentet föreslår att det kapital som medlemsstaterna betalar in i egenskap av aktieägare i EIB ökas avsevärt för att ge EIB betydligt större utlåningskapacitet och därmed skapa en mycket större hävstångseffekt när det gäller investeringsvolymerna och samtidigt förbättra kontrollen av hur projekten iakttar hållbarhetsprincipen.
35. Europaparlamentet anser att EIB borde tillåtas att, under rådande omständigheter, använda sig av refinansiering som garanteras av Europeiska centralbanken (ECB). Parlamentet påpekar att EIB, om man antar att ECB:s refinansieringsränta är 2 %, med ett belopp på 5 miljarder euro som används till räntesubventioner, sammanlagt kunde bevilja 250 miljarder euro i räntefria krediter till offentliga och privata investerare för gröna investeringar och spetsteknik. Detta skulle bidra till att motverka effekterna av klimatförändringen och minska på de kostnader som hänför sig till denna.
36. Europaparlamentet begär att Margueritefonden 2020, som är avsedd att tillhandahålla direkt kapital för infrastruktur- och energiprojekt av europeiskt intresse, görs operativ så fort som möjligt. Parlamentet föreslår att medel skjuts till från budgeten för den europeiska återhämtningsplanen i syfte att maximera hävstångseffekten och uppnå snabba resultat. Parlamentet begär att ett samförståndsavtal mellan parlamentet och övriga EU-institutioner undertecknas för att garantera investeringar i verkligt hållbara projekt.
37. Europaparlamentet önskar att kommissionen lägger fram förslag för att höja energiskatterna i hela gemenskapen, vilket både skulle bidra till att ändra inriktningen för

produktionen och konsumtionen bort från varor och tjänster som är till skada för klimatet, och möjliggöra en ändring av beskattningen så att denna från att ha varit arbetsbaserad blir energibaserad.

38. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram förslag om införandet av en EU-skatt på finansiella transaktioner som kunde bidra till att finansiera investeringar i utvecklingsländer, i syfte att tackla de värsta effekterna av krisen och övervaka uppnåendet av millennieutvecklingsmålen.
39. Europaparlamentet begär att FN:s skattekommitté uppgraderas till ett mellanstatligt organ, i syfte att bättre tackla skatteflykt och skatteundandragande. Parlamentet efterlyser en reform av förvaltningen av International Accounting Standards Board (IASB), i syfte att garantera offentlig ansvarsskyldighet, öppenhet och respekt för försiktighetsprincipen.

En förnyad Lissabonstrategi

40. Europaparlamentet påpekar att den öppna samordningsmetod på vilken Lissabonstrategin har baserat sig under nio år, har visat sig ha sina begränsningar i ljuset av nya interna och externa utmaningar som Europeiska unionen står inför.
41. Europaparlamentet anser att EU:s ledare på kort sikt bör komma överens om ett nytt bindande ramverk för en effektivare samordning av den ekonomiska politiken och att en verklig gemensam ekonomisk politik för EU bör inrättas på medellång sikt. Parlamentet uppmanar kommissionen att före utgången av 2009 lägga fram en djupgående analys av Lissabonstrategin och dess utveckling under de senaste nio åren. Parlamentet betonar i detta sammanhang svårigheten att mäta Lissabonstrategins genomslagskraft och fastställa lämpliga indikatorer för att mäta ”framsteg”. Parlamentet påminner om att ekonomisk tillväxt inte är ett självändamål och att BNP/BNI-siffror inte kan anses vara lämpliga som referensvärden för välfärd.
42. Europaparlamentet begär att man inför nya indikatorer för att övervaka Lissabonprocessen, inbegripet indikatorer avseende livskvalitet. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang det arbete som utförts av kommissionens olika generaldirektorat för att utveckla nya kvalitetsindikatorer. Parlamentet uppmanar rådet, medlemsstaterna och kommissionen att också utvärdera sina politiska åtgärder och nationella planer med hjälp av sådana indikatorer som koldioxidutsläpp, ekonomins energiintensitet, risk för fattigdom och förlust av biologisk mångfald.
43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att använda dylika nya indikatorer i kommande utvärderingar av nationella återhämtningsprogram och införliva dem i kommissionens övervakning och därmed skapa en mer heltäckande och rättare bild av Lissabon-Göteborg-strategins framgångar och misslyckanden.
44. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, mot bakgrund av nya indikatorer, se över Lissabonstrategins öronmärkningslista, i vilken användningen av strukturfonderna i medlemsstater och regioner fastställs, genom att stryka kategorier som medför ytterligare skador på klimatet.

45. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar och parlament samt till Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.